

Restaurátorský záměr

na restaurování kamenných prvků, umělého kamene a

románského cementu na fasádě

Nového zámku v Jevišovicích

Restaurování památek

Bc.A Petr Vojáček

Hraničářů 3

Mikulov

692 01

IČO: 696 82 381 DIČO: CZ7501254728

<http://www.restaurovanipamatek.cz/>

---

1. Lokalizace památky

1.1. Okres: Znojmo

1.2 Město: Jevišovice

1.3. Adresa:

1.3. Rejstříkové číslo v ÚSKP :

1.4. Parcelní číslo:

2. Údaje o památce

2.1. Předmět obnovy: fasáda zámku

2.2. Období vzniku a autor:

Počátkem 80. let 17. století vybudoval Ludvík Raduit de Souches (1608 - 1683) na jihu města dřevěný barokní lovecký zámek. V roce 1879 nechal na jeho místě Karel Locatelli postavit objekt, který se v nezměněné podobě dochoval dodnes. Jeho posledními soukromými majiteli byli Larischové - Mönnichové. Dnes je zámek využíván jako domov důchodců.

2.3. Materiál : mušlový vápenec, pískovec, umělý kámen, románský cement

3. Údaje o akci

3.1 Vlastník:

3.2. Investor:

3.3. Závazné stanovisko:

3.4. Restaurátorský záměr ze dne: 31. 7. 2015

4.5. Zodpovědný restaurátor: Bc.A Petr Vojáček

Popis stavu před restaurováním:

Předběžný průzkum byl proveden na základě vizuální prohlídky. Kamenné a zdobné prvky na fasádě jsou zhotoveny, jak z mušlového vápence, pískovce, tak z umělého kamene a románského cementu. Míra narušení souvisí s umístěním a činností klimatických vlivů.

Na první pohled jsou patrné povrchové nečistoty, jako je biologické napadení (vrstvy lišejníků a mechů), prachové depozity a znečištění ptačími výtrusy. Dále jsou zřejmé vrstvy druhotných tmelů a degradovaného originálního kamene.

V průběhu historických oprav jsou na kamenických prvcích plastické retuše různé kvality a vzhledu. Modelace z části chybí, místy jsou praskliny, jak v kameni, umělém kameni, románském cementu, tak i v druhotných vysprávkách.

Koncepce restaurátorského zásahu (kámen):

Restaurátorský zásah bude realizován jako komplexní soubor opatření, směřující k ošetření a záchraně hmotné podstaty památky, zahrnující rovněž rehabilitaci výrazu a funkce této památky. Jedná se o tyto prvky překlad na cimbuří, římsy, balustrády (část kuželek je umělý kámen), vázy na schodišti, schody, sloupy, busty a další kamenné prvky v architektuře fasády.

Původní kamenný materiál bude předčištěn tlakovou vodou s přiměřeně nastaveným tlakem od druhotných prachových nečistot, mechů a lišejníků. Postup odstranění nečistot bude prováděn šetrně, tak aby se neporušil originální povrch kamene. Dále budou dočištěna místa umělohmotnými kartáčky, párou a popřípadě pískováním.

Po dohodě se zástupci památkové péče budou odstraněny sekundární technologicky nevhodné vysprávky a tmely. Pak bude kámen ošetřen biocidním nátěrem.

Po očištění dojde ke zpevnění kamene organokřemičitanem (ester kyseliny křemičité). Zpevňovač bude použit lokálně jen na degradovaných místech. Podle

intenzity degradace budou použity různé typy organokřemičitanů. (Podle tvorby gelu se používají zpevňovače od 100 přes 300 do 500g na litr).

Praskliny budou injektážně předzpevněny 3% Např. materiál vlastnostmi podobný jako: Paraloidem B72 a vyplněny hydraulickým pojivem Např. materiál vlastnostmi podobný jako: (ledanem, Vapo injektem), nebo nízkoviskózním epoxidem Např. materiál vlastnostmi podobný jako: (Akemi). Bude záležet na posouzení statického zatížení praskliny.

Při tmelení bude respektována struktura kamene, doplňky budou uplatněny v nezbytném rozsahu s přihlédnutím k celkovému charakteru a stavu památky. Poté budou domodelovány (nebo zhotoveny kamenné filuňky na schodišti, které pak budou vlepeny na místo) chybějící místa v architektuře. Doplněné modelace budou v možné míře odpovídat originálu kamene (jak barevně, tak i materiálově). Pokud to půjde, bude se vycházet podle dochovaných fotek.

Dožilé spáry budou odstraněny, vyčištěny a znova vyplněny minerálním tmelem. Lokálně bude použita hydrofobizace na místech, která jsou nejvíce zatížena deštěm.

Restaurátorský zásah bude proveden v nezbytném rozsahu s přihlédnutím k celkovému charakteru a stavu památky a veškeré další kroky budou konzultovány s památkovým dozorem.

Návrhy technologií a materiálů:

Např. materiál vlastnostmi podobný jako:

Čištění: pára, umělohmotné kartáčky, Porosan, Algacid Plus

Konsolidace: Funkosil 100, 300, 500

Injektáž: Ledan, Vapo injekt, nízkoviskózní epoxid

Tmelení a spárování: Keim restauro top

Lokální barevné retuše: minerální pigmenty Bayferrox, líh, PARALOID B72, nitroředidlo

Hydrofobizace: Funkosil SNL

kamenná busta

kamenná váza

Popis stavu před restaurováním (románský cement ROCEM):

Restaurátorský zásah a obnova se bude snažit o rehabilitaci a zdůraznění kvalit technologie románského cementu v kontextu výjimečnosti celého objektu Nového zámku. Bude nutné respektovat jednak kontext historické autentické hmoty, ale i její pozdější úpravy. Z tohoto důvodu bude účelné opět vytvořit tvarovou celistvost prvků, obnovit potřebnou texturu povrchů, čistotu tvarů zanesenou nátěry. Doplnění bude vyžadovat opětné užití románského cementu do oprav. V neposlední řadě bude nutné zajistit hmotovou retuš, která odstraní rušivé defekty na fasádě zámku a propojí lokální opravy. Kromě restaurátorských budou i fasádnické práce prováděny materiály a technologiemi srovnatelnými s restaurováním románského cementu. Jedná se o tyto prvky vlysy, suprafenestry, přípory s konzolema a zdobné kazety a další prvky architektury.

Koncepce restaurátorského zásahu (románský cement ROCEM):

Fasáda spolu s výzdobou budou očištěna ve dvou vlnách. Nejprve dojde k odstranění přemaleb mechanickým způsobem za pomoci špachtlí tak, aby se nepoškodila povrchová vrstva ROCEMU. Dále bude použita pára s umělohmotnými kartáčky a u drobné složitější výzdoby bude čištění doplněno po zkouškách o dočištění pískováním (abrazivem unášeným vzduchem). Jednalo by se o lokální zásah pro dočištění detailů. Po dokončení lokálního dočištění bude fasáda umyta tlakovou vodou, tak aby nedošlo ke ztrátě hmoty.

Po odstranění rozpadajících se vysprávek budou provedeny přípravy podkladů tak, aby došlo k dobrému přilnutí jádrových omítek a doplňků z tmelu. U restaurátorských prací dojde k vytvoření jádra vápenocementovou jádrovou maltou vhodnou, jak pod povrchy z románského cementu, tak pro štukování. Volená hutnost pokladu bude odpovídajícím požadavkům okolního materiálu a materiálu, který byl na tyto vrstvy nanášen. U prvků aktivní výzdoby se jádro uplatní v tažených profilacích na místě. U částí které byly původně odlity, nebo jen retušovány bude užito tmelu na

bázi ROCEMu plněného mramorovou moučkou a frakcemi jemného křemičitého písku. Práce budou mít restaurátorský charakter upřednostňující lokální opravy a retuše s důrazem na přesné provedení detailu. Ve zcela poškozených a chybějících partiích ornamentální výzdoby bude dekor doplněn novými odlitky. Lokálně budou použity nerezové armatury, pro uchycení poškozených částí. Místa krakelovaná na hladkých plochách budou vyplněna románským cementem a vzájemně spojena. Nemusí být provedena barevná retuš, protože fasáda bude barevně upravena.

Návrhy technologií a materiálů:

Např. materiál vlastnostmi podobný jako:

Čištění: pára, umělohmotné kartáčky, Porosan, Algacid Plus

Injektáž: Ledan, Vapo injekt, nízkoviskózní epoxid

Tmelení a spárování: Remmers Feinspachtel RZ, Fugen und Ergänzungsmörtel RZ

Formování: sádra, lukoprén, Stuckmörtel GF RZ

suprafenestra z románského cementu a zdobné kazety

vlys z románského cementu

Popis stavu před restaurováním (umělý kámen):

Umělý kámen použitý při zhotovení architektonických článků má charakter „jemně až středně zrného“ tmelu, s převládajícím cementovým pojivem. Je pevný a tvrdý. Původní umělý kámen byla pevná, tvrdá a dobře zpracovaná hmota s utaženým povrchem na bázi cementového pojiva. Nízká pórovitost a s ní spojená malá nasákavost je základní vlastností umělého kamene. Architektonické prvky (kazety pod okny, část kuželek z balustrád) byly plasticky modelovány v jemnozrnném materiálu a následně v rámci barevného řešení probarveny. Jen schodiště a erb jsou vyrobeny z terasa.

Koncepce restaurátorského zásahu (umělý kámen):

Vzhledem k potřebné pevnosti architektonických článků zhotovených z umělého kamene je možné na zasažená místa aplikovat čištění tlakovou vodou a následně využít chemické rozpouštění nečistot, nebo pískování. Aplikace vhodných smáčedel (emulgátorů) lze podpořit metodou absorpčních zábalů, které prodlužují kontakt vody s povrchem materiálu a zároveň podporují rozrušení vrstev nečistot. Je rovněž možné využít aplikaci čistících past jejichž účinnost je odvislá od využití nejrůznějších chemikálií. Lze doporučit komplexotvorné látky (kyselý uhličitán sodný nebo amonný), jež budou doplněny různými inertními materiály (kaolin, bentonit, buničina).

K odstranění skvrn způsobených kovovými armaturami bude využito řady inhibitorů, které při aplikaci protikorozních nátěrů zamezí pokračování korozních aktivit.

Biologické napadení je nutné odstranit mechanickým způsobem a odpovídajícími chemickými prostředky (fungicidy).

Pro konzervaci bude vhodné použití akrylátových disperzních látek, které jsou z hlediska složení vhodné.

Základem pro umělý kámen musí být směs cementového charakteru s přidáním organických látek (aditiv). Základem tmelu bude bílý cement. Vzhledem

k tomu je možné tmely upravit modifikujícími přísadami, které se v současné době vyrábějí synteticky. Vlastnost tmelů se nejen zlepšuje o zpracovatelnost, ale zlepší se pevnost, objemová stabilita, mrazuvzdornost a otěruvzdornost.

Otevřené trhliny a praskliny je nutné zaplnit injektážním materiálem, který bude doplněn „nosičem“ na bázi akrylátového disperzního pojiva. Tmelící pasta bude složena z jemného plniva schopného zaplnit trhliny. Výhodou akrylátové disperze jsou nejen konsolidační vlastnosti, ale i její pevnost a houževnatost.

Kovové armatury jsou součástí konstrukce. Z důvodu jejich koroze je nutné všude tam, kde je to možné, použít antikorozních prostředků. V místech, kde je možné zjistit (např. rentgenový průzkum) kovové armatury a čepy, je nutné sondážním vrtem (nebo existující trhlinou) aplikovat inhibitory na zpomalení korozního procesu a pasivaci povrchu kovové armatury.

Doplněné modelace budou v možné míře odpovídat originálu umělého kamene (jak barevně, tak i materiálově).

Návrhy technologií a materiálů:

Např. materiál vlastnostmi podobný jako:

Čištění: pára, umělohmotné kartáčky, Porosan, Algicid Plus, Fassadenreiniger - Paste

Konsolidace: akrylátová disperze

Injektáž: Ledan, Vapo injekt, nízkoviskózní epoxid, inhibitory

Tmelení a spárování: Keim restauro top, minerální tmel s vápencovou drtí

Lokální barevné retuše: minerální pigmenty Bayferrox, líh, PARALOID B72, nitroředidlo

erb z terasa

zdobné kazety z umělého kamene